

Βρυξέλλες, 17.9.2020
COM(2020) 575 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,
ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

Ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021

I. Εισαγωγή

Η πανδημία της νόσου COVID-19 έχει ωθήσει τον πλανήτη σε αιφνίδια και βαθιά ύφεση. Παρά την ισχυρή, συντονισμένη και καινοτόμο απόκριση σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, παραμένουν πολλοί παράγοντες αβεβαιότητας, ιδίως όσον αφορά τη διάρκεια της κρίσης και τον βαθμό στον οποίο θα επηρεάσει τη ζωή και τις οικονομίες μας. Πρέπει να προστατεύσουμε τους ευρωπαίους πολίτες, την υγεία και τις θέσεις εργασίας τους, διασφαλίζοντας παράλληλα τη δικαιοσύνη, την ανθεκτικότητα και τη μακροοικονομική σταθερότητα σε ολόκληρη την Ένωσή μας. Ενώ η πανδημία έχει πλήξει όλα τα κράτη μέλη, το εύρος των επιπτώσεών της, καθώς και ο ρυθμός και το μέγεθος της ανάκαμψης θα διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των περιφερειών.

Σύμφωνα με τις θερινές οικονομικές προβλέψεις του 2020, η οικονομία της ζώνης του ευρώ θα συρρικνωθεί κατά 8,7 % το 2020 και θα ανακάμψει κατά 6,1 % το 2021, ενώ η οικονομία της ΕΕ αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 8,3 % το 2020 και να αναπτυχθεί κατά 5,8 % το 2021¹. Η απασχόληση μειώθηκε επίσης περισσότερο από ποτέ το δεύτερο τρίμηνο, αν και πολύ λιγότερο από τη μείωση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος χάρη στην άνευ προηγουμένου στήριξη που παρασχέθηκε στα κράτη μέλη και στην ΕΕ από το νέο μέσο SURE της ΕΕ² και στην άνευ προηγουμένου ευελιξία στη χρήση των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού³. Οι οικονομικές προοπτικές εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εξέλιξη της πανδημίας και από τους περιορισμούς που επιβάλλονται στην οικονομική δραστηριότητα για την ανάσχεσή της. Η στήριξη της πολιτικής σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο θα είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάκαμψη. Στο πλαίσιο αυτό, η συμφωνία που επιτεύχθηκε στις 21 Ιουλίου 2020 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και για το «Next Generation EU» αναμένεται να δώσει θετική ώθηση στις προοπτικές ανάπτυξης και απασχόλησης. Σε επίπεδο Ένωσης και κρατών μελών, πρέπει τώρα να αξιοποιήσουμε στο έπακρο αυτή τη συμφωνία-ορόσημο.

Η αντίδραση της Ένωσης υπήρξε αποφασιστική. Διεξάγονται επί του παρόντος διαπραγματεύσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και το νέο μέσο Next Generation EU με σκοπό την επείγουσα ολοκλήρωση των εργασιών εφ' όλων των νομικών πράξεων. Οι εργασίες αυτές πρέπει να πραγματοποιηθούν έως την 1η Ιανουαρίου 2021 προκειμένου τα προγράμματα να καταστούν λειτουργικά εγκαίρως. Η κινητοποίηση ολόκληρης της ικανότητας παρέμβασης του προϋπολογισμού της ΕΕ είναι καθοριστικής σημασίας για την ταχεία και βιώσιμη ανάκαμψη. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι η απόφαση για τους ίδιους πόρους, αφού εγκριθεί από το Συμβούλιο, θα πρέπει να εγκριθεί από όλα τα κράτη μέλη σύμφωνα με τους οικείους συνταγματικούς κανόνες, προτού η Επιτροπή μπορέσει να αρχίσει να δανείζεται από τις αγορές για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων του Next Generation EU. Η ταχεία θέση σε

---

¹ Ευρωπαϊκές οικονομικές προβλέψεις (καλοκαίρι 2020), *European Economy – Institutional Paper 132* (Ιούλιος).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2020/672 του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού μέσου προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) λόγω της επιδημικής έκρηξης της COVID-19· χρηματοδοτική συνδρομή ύψους 100 δισ. EUR υπό μορφή δανείων προς τα κράτη μέλη που τη ζητούν.

³ CRII και CRII+, κανονισμοί (ΕΕ) 2020/460, της 30ής Μαρτίου 2020, και (ΕΕ) 2020/558, της 23ης Απριλίου 2020, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

εφαρμογή του Next Generation EU εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό επομένως από αυτή την έγκαιρη έγκριση.

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα αποτελέσει ένα από τα κύρια εργαλεία για την ανάκαμψη, με άνευ προηγουμένου ποσό 672,5 δισ. EUR σε δάνεια και επιχορηγήσεις εμπροσθοβαρούς χρηματοδοτικής στήριξης κατά τα κρίσιμα πρώτα έτη της ανάκαμψης. Τα κράτη μέλη θα συμπεριλάβουν στα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας τα εθνικά τους θεματολόγια μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που έχουν σχεδιαστεί σύμφωνα με τους στόχους πολιτικής της ΕΕ, με επίκεντρο την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Ο Μηχανισμός θα στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών να ενισχύσουν αποτελεσματικά την κοινωνική και οικονομική τους ανθεκτικότητα και, ως εκ τούτου, το αναπτυξιακό δυναμικό των οικονομιών τους και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, στηρίζοντας έτσι την επίτευξη των στόχων της ΕΕ.

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί το σύμβολο της αποφασιστικότητας της ΕΕ να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις με κοινή προσέγγιση. Η διατήρηση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς υπήρξε καίριας σημασίας για την εκκίνηση της ανάκαμψης, καθώς και για τη διασφάλιση θεμιτού ανταγωνισμού και την πρόληψη διαταραχών στις διασυνοριακές αλυσίδες αξίας και την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και των αγαθών. Θα συμβάλει στην ανοδική σύγκλιση των βιοτικών επιπέδων και θα αποτρέψει τη στρέβλωση των όρων του οικονομικού ανταγωνισμού. Η αποτελεσματική υλοποίηση του Next Generation EU μπορεί να αποφέρει πρόσθετο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν ύψους 2 % έως το 2024 και να δημιουργήσει 2 εκατομμύρια θέσεις εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της επιτάχυνσης της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης⁴. Με την πάροδο του χρόνου, αυτή η πρόσθετη ανάπτυξη εκτιμάται ότι θα καταστήσει αυτοχρηματοδοτούμενο τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μέσω της αύξησης των δραστηριοτήτων και των φορολογικών εσόδων στα κράτη μέλη και την ΕΕ.

Τα εν λόγω μέτρα πολιτικής της ΕΕ πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή το ταχύτερο δυνατό. Η συμφωνία σχετικά με τη δέσμη μέτρων για την ανάκαμψη συμβάλλει μεν στον περιορισμό της αβεβαιότητας, όμως η αποτελεσματική υλοποίηση κατά τα επόμενα έτη θα είναι καίριας σημασίας για τη στήριξη της ανάκαμψης. Άμεση προτεραιότητα αποτελεί η συνεργασία της Ένωσης με τα κράτη μέλη για την επίτευξη ουσιαστικής προόδου όσον αφορά τον καθορισμό των κατάλληλων μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών προτεραιοτήτων σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς στόχους και, εν συνεχεία, τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής τους.

II. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: επίτευξη του στόχου της ΕΕ για ανταγωνιστική βιωσιμότητα

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι απότοκο του στόχου που έθεσε η ΕΕ να επιτύχει ανταγωνιστική βιωσιμότητα και συνοχή μέσω μιας νέας αναπτυξιακής στρατηγικής, της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Η μετάβαση προς ένα βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικό μοντέλο, που θα καταστεί δυνατό χάρη στην ευρύτερη διάδοση και υιοθέτηση των ψηφιακών και καθαρών τεχνολογιών, μπορεί να καταστήσει την Ευρώπη πρωτοπόρο της μετασχηματιστικής αλλαγής. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας όχι μόνο δεν σηματοδοτεί απόκλιση από το προ της COVID-19 θεματολόγιο, αλλά αναμένεται να επιταχύνει τη δράση για την αντιμετώπιση των προϋπαρχουσών

---

⁴ COM(2020) 456 final.

προκλήσεων, αποφεύγοντας παράλληλα νέες δυσκολίες που συνδέονται με την κρίση. Οι τέσσερις διαστάσεις της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της παραγωγικότητας, της δικαιοσύνης και της μακροοικονομικής σταθερότητας που προσδιορίζονται στην ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη του 2020 θα πρέπει να παραμείνουν οι κατευθυντήριες αρχές στις οποίες βασίζονται τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών. Οι προτεραιότητες αυτές βρίσκονται στον πυρήνα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και διασφαλίζουν ότι το νέο θεματολόγιο για την ανάπτυξη θα ωφελήσει στο μέγιστο τους ανθρώπους και τον πλανήτη.

Η ανταγωνιστική βιωσιμότητα και η ανθεκτικότητα αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος, όπως απέδειξε η κρίση της COVID-19. Ανθεκτικότητα δεν είναι μόνο η ικανότητα αντοχής και αντιμετώπισης των προκλήσεων, αλλά και η ικανότητα μετασχηματισμού με βιώσιμο, δίκαιο και δημοκρατικό τρόπο⁵. Οι λιγότερο ανθεκτικές χώρες της ΕΕ και οι λιγότερο ανθεκτικοί τομείς δυσκολεύτηκαν περισσότερο να αντιμετωπίσουν την κρίση και να αντιδράσουν σε αυτή. Χωρίς κατάλληλη αντίδραση, η κατάσταση αυτή θα επηρεάσει τα οικονομικά και κοινωνικά τους αποτελέσματα κατά τα επόμενα έτη και δεκαετίες. Οι διαφορές που παρατηρούνται ανά την ΕΕ ως προς την ανθεκτικότητα επηρεάζουν επίσης την κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή, καθώς και τη σύγκλιση εντός της ζώνης του ευρώ και την αποτελεσματικότητα της ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Με την παροχή χρηματοδοτικής στήριξης μεγάλης κλίμακας για δημόσιες επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις, προωθώντας παράλληλα τη συνοχή και τη σύγκλιση, ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα καταστήσει τις οικονομίες και τις κοινωνίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες για το μέλλον. Υπάρχει επίσης ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας ορισμένων κρίσιμων αλυσίδων εφοδιασμού, ιδίως στους τομείς που είναι περισσότερο εκτεθειμένοι σε εξωτερικούς κλυδωνισμούς.

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα συμβάλει στην αποκατάσταση των ζημιών που προκάλεσε η κρίση και θα προετοιμάσει ένα καλύτερο μέλλον για τις επόμενες γενιές. Η αύξηση του χρέους που δημιουργείται σήμερα αποτελεί άμεσο όχημα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων ενώπιον των οποίων θα βρεθούν οι μελλοντικές γενιές. Οι μαζικές επενδύσεις που είναι αναγκαίες για την επανεκκίνηση της οικονομίας πρέπει να μειώσουν, και όχι να αυξήσουν, το βάρος που επωμίζονται. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας πρέπει να κατευθύνει και να οικοδομήσει μια περισσότερο βιώσιμη, ανθεκτική και δίκαιη Ευρώπη για την επόμενη γενιά, σύμφωνα με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Η αντιμετώπιση της κλιματικής και περιβαλλοντικής κρίσης αποτελεί την καθοριστική πρόκληση για την εποχή μας και προσφέρει μια ευκαιρία για την επανεκκίνηση των οικονομιών μας με βιώσιμο τρόπο. Καθιστά αναγκαία την ανάληψη άμεσης και συνεχούς δράσης από όλους τους παράγοντες της κοινωνίας για τη διαφύλαξη της υγείας, της ευημερίας και της ευζωίας των ανθρώπων στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αποτελεί την πολιτική μας δέσμευση και την απόκρισή μας στην πρόκληση αυτή. Είναι επίσης η αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρώπης, η οποία έχει ως στόχο να μετατρέψει την ΕΕ σε μια δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία με αποδοτική ως προς τους πόρους και ανταγωνιστική οικονομία. Η οικονομική αντίδραση στην κρίση που προκάλεσε η COVID-19 προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία για επιτάχυνση της πράσινης

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – Έκθεση στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών 2020, χάραξη της πορείας προς μια πιο ανθεκτική Ευρώπη

μετάβασης. Για την αντιμετώπιση της κρίσης αυτής θα χρειαστούν μαζικές επενδύσεις και σημαντικές μεταρρυθμίσεις τις οποίες θα στηρίξει σε μεγάλο βαθμό ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ. Η επίτευξη της πράσινης μετάβασης απαιτεί μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στη διοχέτευση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων σε δράσεις για το κλίμα και το περιβάλλον, καθώς και ριζικές αλλαγές των διαφόρων πολιτικών μας. Πέρα από την αποκατάσταση των βραχυπρόθεσμων ζημιών που προκάλεσε η κρίση, τα μέσα ανάκαμψης πρέπει, ως εκ τούτου, να θέσουν την οικονομία στη σωστή πορεία προς μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη και απασχόληση με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 και την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων. Η πορεία αυτή προσφέρει μια σημαντική ευκαιρία για εκσυγχρονισμό των παραδοσιακών βιομηχανικών μοντέλων και για επενδύσεις σε καινοτόμες πράσινες τεχνολογίες και σε πιο βιώσιμη και ψηφιακή υποδομή, επιταχύνοντας έτσι τη μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη, ανθεκτική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη. Επιπλέον, δεδομένου ότι η ιδιωτική κατανάλωση αντιπροσωπεύει περισσότερο από το ήμισυ του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της ΕΕ, η προώθηση πιο βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης θα αποτελέσει βασικό καταλύτη για αυτόν τον μετασχηματισμό.

Η ψηφιακή μετάβαση είναι καίριας σημασίας για την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας της ΕΕ και των κρατών μελών, του δυναμικού βιώσιμης ανάπτυξής τους και της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Η πανδημία COVID-19 έχει επιταχύνει τις τάσεις προς την κατεύθυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού: τα κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα για την ενίσχυση των ψηφιακών υποδομών, έχουν παράσχει διαδικτυακή εκπαίδευση ή έχουν στηρίξει τις προσπάθειες των ΜΜΕ για ψηφιοποίηση. Ωστόσο, η κρίση κατέδειξε επίσης ελλείψεις και αποκάλυψε τρωτά σημεία. Εξακολουθούν να παρατηρούνται αποκλίσεις όσον αφορά την ψηφιοποίηση των οικονομιών και των κοινωνιών. Τα εναπομένοντα εμπόδια και η άνιση πρόσβαση στις υποδομές εξακολουθούν να επιβραδύνουν την πρόοδο, ενώ η Ευρώπη παραμένει εξαρτημένη σε μεγάλο βαθμό από άλλες περιοχές για πολλές βασικές ψηφιακές ικανότητες ή υπηρεσίες. Με βάση την επιστημονική και τεχνολογική εμπειρογνώση που διαθέτει η Ευρώπη, η ανάπτυξη μιας μετασχηματιστικής και μελλοντοστραφούς στρατηγικής για την έρευνα, την καινοτομία και τη διάδοση είναι ο μόνος τρόπος για να εξασφαλιστεί η αύξηση της παραγωγικότητας και η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης και, ως εκ τούτου, να διαφυλαχθεί η τεχνολογική της αυτοδυναμία, βασική πτυχή της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της.

Η πανδημία COVID-19 ανέδειξε την επείγουσα ανάγκη αντιμετώπισης μακροχρόνιων προκλήσεων που επηρεάζουν τη δικαιοσύνη στην κοινωνία. Στις προκλήσεις αυτές περιλαμβάνονται η ετοιμότητα και η ανθεκτικότητα των εθνικών συστημάτων υγείας και κοινωνικής προστασίας, καθώς και η ισότιμη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και ποιοτική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τα συστήματα μακροχρόνιας περίθαλψης και παιδικής φροντίδας, οι δημογραφικές αλλαγές, η παγκοσμιοποίηση ή η ψηφιακή και η πράσινη μετάβαση. Οι προκλήσεις που θα χρειαστεί να αντιμετωπιστούν ενδέχεται να καλύπτουν τομείς όπως η απασχόληση, οι δεξιότητες, η υγεία, η εκπαίδευση, ιδίως για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων ανισοτήτων και τη στήριξη όσων έχουν πληγεί περισσότερο από την κρίση, όπως οι νέες γενιές, οι γυναίκες και οι ευάλωτες ομάδες. Η πανδημία COVID-19 κατέδειξε επίσης την ανάγκη να δημιουργηθεί ένα δικαιότερο και πιο βιώσιμο επιχειρηματικό περιβάλλον και να επανεξεταστούν οι συνθήκες εργασίας σε πλείστους όσους τομείς. Τα παρατεταμένα περιοριστικά μέτρα έδωσαν ώθηση στις επιγραμμικές υπηρεσίες και το ηλεκτρονικό εμπόριο, τάση που είναι πιθανόν να συνεχιστεί. Ωστόσο, το διαδικτυακό

περιβάλλον κυριαρχείται επί του παρόντος από λίγες μεγάλες εταιρείες, με αυξανόμενη ισχύ στην αγορά και κινητές φορολογικές βάσεις, μερικές φορές εις βάρος της ικανότητας πολλών μικρότερων ευρωπαϊκών εταιρειών να δραστηριοποιούνται και να επεκτείνονται σε ολόκληρη την ενιαία αγορά. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη στήριξη τομέων που διαδραματίζουν καίριο ρόλο στις δημοκρατίες μας, ιδίως στον τομέα των μέσων ενημέρωσης, όπου η στήριξη θα πρέπει να παρέχεται κατά τρόπο που σέβεται και προάγει την ελευθερία και την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης. Είναι επίσης αναγκαίο να στηριχθούν οι περιφέρειες, οι κλάδοι και οι εργαζόμενοι που πλήττονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση και να μετριαστούν οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της μετάβασης. Η στήριξη αυτή είναι απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλιστούν ίσες και δίκαιες ευκαιρίες για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Μετά τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση του 2008, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση είναι πολύ πιο εύρωστη για την αντιμετώπιση κρίσεων, αλλά αναδύονται νέες προκλήσεις για τη μακροοικονομική σταθερότητα. Η κρίση που προκάλεσε η COVID-19 διαφέρει πολύ από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008· προκαλεί άμεσες αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα και συνεπάγεται δυνητικές επιπτώσεις για τη μακροοικονομική σταθερότητα, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν με ταχεία και αποφασιστική δράση. Οι υφιστάμενες ανισορροπίες υπάρχει ο κίνδυνος να επιδεινωθούν ενώ αναδύονται νέες. Ως εκ τούτου, η προώθηση μιας ανθεκτικής ανάκαμψης αποτελεί άμεση προτεραιότητα. Θα απαιτηθεί συνεχής παρακολούθηση και επαγρύπνηση και τα κράτη μέλη θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τις αναδυόμενες ανισορροπίες μέσω μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα παράσχει στα κράτη μέλη τα μέσα που θα τα βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που αναδύονται. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να κάνουν ορθή χρήση της δημοσιονομικής ευελιξίας το 2021 για τη στήριξη της οικονομίας. Τα δημόσια οικονομικά θα συμβάλουν στην παροχή κινήτρων για βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, διασφαλίζοντας την οικονομική σταθερότητα και την ικανότητα στήριξης της ζήτησης και παροχής βοήθειας σε περιόδους ανάγκης. Η πανδημία COVID-19 ασκεί σημαντική πίεση στην οικονομική δραστηριότητα με αρνητικές συνέπειες για το δημόσιο και το ιδιωτικό χρέος. Όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, θα είναι καιρός να εφαρμοστούν δημοσιονομικές πολιτικές που στοχεύουν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων, προωθώντας παράλληλα τις επενδύσεις, τη διπλή μετάβαση και την κοινωνική ένταξη.

Για την ανταγωνιστική βιωσιμότητα απαιτείται ανοιχτή οικονομία και ισχυρή ενιαία αγορά. Η συμμετοχή ιδιωτικών φορέων και επενδυτών είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί η επιτυχία της εφαρμογής του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα δημόσια κονδύλια δεν θα πρέπει να αντικαθιστούν ή να παραγκωνίζουν τους ιδιώτες επενδυτές αλλά να συμπληρώνουν και να κατευθύνουν τις ιδιωτικές επενδύσεις όπου χρειάζεται, δηλαδή όταν συστημικές αδυναμίες ή αδυναμίες της αγοράς ή ζημιές λόγω της έξαρσης της COVID-19 και της επακόλουθης οικονομικής κρίσης δεν επιτρέπουν στην αγορά να ανακάμψει μόνη της και να επιτυγχάνει στόχους πολιτικής. Η διασφάλιση του ανταγωνισμού επί ίσοις όροις στην ενιαία αγορά είναι απαραίτητη για την προώθηση της καινοτομίας και την επιτάχυνση της ανάκαμψης.

III. Βασικές αρχές που διέπουν τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας: καθορισμός προτεραιοτήτων για τα κράτη μέλη

Το Ευρωπαϊκό Εξαμήνο παρέχει ένα παγιωμένο πλαίσιο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης με σκοπό να καθοδηγήσει την Ένωση και τα κράτη μέλη ως προς τις προκλήσεις της ανάκαμψης και της διπλής μετάβασης. Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών θα πρέπει να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις πολιτικής που διατυπώνονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδίδει το Συμβούλιο. Θα είναι προς το κοινό μας συμφέρον να αντιμετωπίσουμε παράλληλα τις ανάγκες μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων· για να έχουν αλληλοενισχυόμενο αντίκτυπο, πρέπει να συμβαδίζουν αρμονικά.

Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις αντίστοιχες ειδικές ανά χώρα προκλήσεις και να ευθυγραμμίζονται με τις προτεραιότητες της ΕΕ. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που έχουν απευθυνθεί στα κράτη μέλη τα τελευταία έτη και ιδίως στους κύκλους του Εξαμήνου του 2019 και του 2020. Κατά τη μετατροπή των εν λόγω συστάσεων σε συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εστιάζουν στις προκλήσεις και τις προτεραιότητες που θα έχουν τον πλέον βιώσιμο αντίκτυπο και θα ενισχύσουν το αναπτυξιακό δυναμικό, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, τα συστήματα υγείας, την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα και την περιφερειακή συνοχή του κράτους μέλους. Ταυτόχρονα, οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις θα πρέπει να τηρούν την αρχή του «μη βλάπτει», έχοντας ως σημείο αναφοράς, στο μέτρο του δυνατού, τον κανονισμό της ΕΕ για την ταξινόμηση⁶.

Πράσινη μετάβαση

Όλα τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει να εστιάζουν ιδιαίτερα στις μεταρρυθμίσεις και στις επενδύσεις που στηρίζουν την πράσινη μετάβαση. Προκειμένου να τηρηθεί η δέσμευση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την επίτευξη του στόχου 30 % για την ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος τόσο στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο όσο και στο Next Generation EU, τουλάχιστον το 37 % των δαπανών σε κάθε σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει να σχετίζεται με το κλίμα.

Η Ευρώπη πορεύεται προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 και οι στόχοι της για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 αναμένεται να γίνουν πολύ πιο φιλόδοξοι. Για να επιτευχθεί η κλιματική φιλοδοξία μείωσης των εκπομπών κατά 55 % το 2030 σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που θα στηρίζουν την πράσινη μετάβαση στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, της απαλλαγής της βιομηχανίας από τις ανθρακούχες εκπομπές, της κυκλικής οικονομίας, της διαχείρισης των υδάτων και της βιοποικιλότητας. Οι τομείς αυτοί συνάδουν επίσης με τους βασικούς τομείς επενδύσεων που προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Για να γίνει αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν τα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, στα οποία καθορίζεται η

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852

εθνική συνεισφορά τους στους συλλογικούς στόχους για το κλίμα και την ενέργεια σε επίπεδο ΕΕ, και να περιγράψουν τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις που σκοπεύουν να υλοποιήσουν κατά την περίοδο 2021-2030 για την επίτευξη των στόχων αυτών. Τον Οκτώβριο του τρέχοντος έτους, η Επιτροπή θα παρουσιάσει την επιμέρους αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα κάθε κράτους μέλους, στην οποία θα παρέχεται σημαντική καθοδήγηση στα κράτη μέλη που θα αποτελέσει τη βάση για την από μέρους τους κατάρτιση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιταχύνουν τη μείωση των εκπομπών με την ταχεία ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας και του υδρογόνου, καθώς και την ενισχυμένη δράση για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων. Στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εστιάσουν στα πλέον ώριμα και καινοτόμα έργα για να επιταχυνθεί η ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας. Τα προγράμματα ανακαίνισης κτιρίων θα είναι ουσιαστικής σημασίας για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας στον κατασκευαστικό τομέα, την εξοικονόμηση στους λογαριασμούς ενέργειας, τις πιο υγιεινές συνθήκες διαβίωσης και τη μείωση της ενεργειακής φτώχειας. Η Επιτροπή θα στηρίζει διάφορες προσπάθειες για την ενίσχυση της ανακαίνισης κτιρίων με στόχο τουλάχιστον τον διπλασιασμό του ετήσιου ποσοστού ανακαίνισης του υφιστάμενου κτιριακού δυναμικού, ιδίως μέσω της πρωτοβουλίας «Κύμα ανακαινίσεων». Οι επενδύσεις αυτές θα πρέπει να συνοδεύονται από τις αναγκαίες κανονιστικές μεταρρυθμίσεις που θα καταστήσουν δυνατές και βιώσιμες τις επενδύσεις αυτές.

Οι επενδύσεις στη βιώσιμη κινητικότητα μπορούν επίσης να στηρίξουν σθεναρά την ανάκαμψη. Τα μέτρα που αφορούν τις μεταφορές μπορούν να επιφέρουν σημαντικές μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και βελτιώσεις της ποιότητας του αέρα, προωθώντας παράλληλα την αύξηση της παραγωγικότητας. Κατά την εκπόνηση των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάζουν μέτρα όπως οι επενδύσεις στις δημόσιες μεταφορές και σε υποδομές που στηρίζουν τη μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα, που περιλαμβάνουν ενιαία και αποδοτικά ευρωπαϊκά πολυτροπικά δίκτυα, καθώς και αναβάθμιση των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών για επιβάτες και εμπορεύματα. Οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που αποσκοπούν στην αύξηση της ζήτησης οχημάτων μηδενικών και χαμηλών εκπομπών και στην επιτάχυνση της ανάπτυξης των υποδομών επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού είναι επίσης καίριας σημασίας για την επίτευξη αυτού του στόχου. Θα πρέπει να συμπληρωθούν με επενδύσεις σε τεχνολογίες και αξιακές αλυσίδες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, συμπεριλαμβανομένου του υδρογόνου ή των συσσωρευτών, καθώς και σε βιώσιμες ενεργειακές υποδομές. Η μεταρρύθμιση των περιβαλλοντικών κινήτρων που παρέχονται μέσω της φορολόγησης των οχημάτων και των καυσίμων θα είναι ιδιαίτερα σημαντική για να ενισχυθεί αυτή η τάση. Η στρατηγική της Επιτροπής για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα, η οποία πρόκειται να εγκριθεί πριν από το τέλος του 2020, θα εξετάσει περαιτέρω τις ευκαιρίες στον τομέα των μεταφορών.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να λάβουν μέτρα για την προώθηση μιας πιο κυκλικής οικονομίας, τη βελτίωση των περιβαλλοντικών υποδομών, καθώς και για την προστασία

και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας. Η κυκλική οικονομία δημιουργεί τοπικές, βιώσιμες θέσεις εργασίας χάρη στην πρόληψη και την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων, την επιδιόρθωση, την ανακατασκευή και την ανακύκλωση. Αυξάνει την ανθεκτικότητα και την ανοικτή στρατηγική αυτονομία της ΕΕ με την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων τα οποία ενισχύονται από ψηφιακές τεχνολογίες για τη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των πόρων και των δευτερογενών πρώτων υλών. Η βελτίωση των περιβαλλοντικών υποδομών, ιδίως για τη διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτων και τη μείωση της ρύπανσης, προστατεύει την υγεία και την ευημερία των πολιτών από περιβαλλοντικούς κινδύνους και επιπτώσεις. Η προστασία και η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των φυσικών οικοσυστημάτων και η διασφάλιση βιώσιμων συστημάτων τροφίμων έχουν καθοριστική σημασία για την ενίσχυση της καταβόθρας διοξειδίου του άνθρακα, την τόνωση της ανθεκτικότητας και την πρόληψη της εκδήλωσης και της διάδοσης μελλοντικών επιδημικών εξάρσεων. Επίσης, θα δημιουργηθούν έτσι νέες οικονομικές ευκαιρίες στις αγροτικές περιοχές μέσω μιας πιο βιώσιμης χρήσης της γης.

Τέλος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν υπόψη την ανάγκη διασφάλισης ισότιμης και κοινωνικά δίκαιης μετάβασης σε όλους τους τομείς πράσινης πολιτικής. Αυτό σημαίνει, πιο συγκεκριμένα, ότι τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει να αναπτύσσονται σε πλήρη συνοχή με τα προτεινόμενα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης στο πλαίσιο του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης.

Ψηφιακή μετάβαση και παραγωγικότητα

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν υψηλό επίπεδο φιλοδοξίας όσον αφορά την ψηφιακή μετάβαση στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί μοναδική ευκαιρία για την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού όλων των οικονομικών ή κοινωνικών τομέων, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων υπηρεσιών. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή, η Επιτροπή προτείνει τουλάχιστον το 20 % των δαπανών σε κάθε σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας να αφορά τον ψηφιακό τομέα.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επικεντρωθούν στις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις που βελτιώνουν τη συνδεσιμότητα. Αυτές περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την προώθηση και τη διευκόλυνση της ευρείας ανάπτυξης δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας, συμπεριλαμβανομένης της συνδεσιμότητας 5G και Gigabit στα αστικά και αγροτικά νοικοκυριά και στους διαδρόμους μεταφορών μεγάλης κλίμακας, σύμφωνα με τους στόχους της ΕΕ για συνδεσιμότητα 5G και Gigabit για το 2025. Οι επενδύσεις αυτές είναι σημαντικές για τη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος και, παράλληλα, για την αποφυγή του παραγκωνισμού ιδιωτικών επενδύσεων σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει ανεπάρκεια της αγοράς. Όπως περιγράφεται στο Next Generation EU, η ταχεία ανάπτυξη δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας, συμπεριλαμβανομένης της τεχνολογίας 5G και των οπτικών ινών, θα έχει θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις σε ολόκληρη την κοινωνία. Σε αυτές περιλαμβάνεται η παροχή κατάλληλου εύρους ζώνης και κάλυψης για τομείς απαραίτητους για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα, όπως η γεωργία, οι μεταφορές, η υγεία και η εκπαίδευση. Θα συμβάλει επίσης στην ενίσχυση της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της Ευρώπης, αξιοποιώντας παράλληλα τα οφέλη από μια ανοικτή οικονομία, με την παροχή στήριξης για

την υλοποίηση των υποδομών, οι οποίες θα χρειαστούν για μελλοντικές εφαρμογές και διαδικασίες.

Η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλα τα επίπεδα αποτελεί προϋπόθεση για να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι Ευρωπαίοι μπορούν να συμμετέχουν στην κοινωνία και να επωφελούνται από την ψηφιακή μετάβαση. Γι' αυτό θα απαιτηθούν μεταρρυθμίσεις στον τομέα της βασικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των δεξιοτήτων και της διά βίου μάθησης για τη στήριξη της αγοράς εργασίας στη φάση μετάβασης, την ανάπτυξη και χρήση βασικών ψηφιακών τεχνολογιών και τη διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης. Θα πρέπει να στηριχθεί η ίση πρόσβαση σε ψηφιακές υποδομές, εξοπλισμό και δεξιότητες, ώστε να αποφευχθεί το ψηφιακό χάσμα. Ο μετασχηματισμός της δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιοποίησης των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων νέας γενιάς, θα βελτιώσει τις διοικητικές διαδικασίες και θα διευκολύνει την διαδικτυακή αλληλεπίδραση με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Η ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων θα πρέπει να επιταχυνθεί, με την υιοθέτηση βιώσιμων ψηφιακών λύσεων και ενός κυβερνοανθεκτικού ψηφιακού μετασχηματισμού σε όλους τους τομείς. Η ανάπτυξη ψηφιακών λύσεων θα αποτελέσει βασικό παράγοντα για την πράσινη μετάβαση.

Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει επίσης να εστιάζουν στην οικοδόμηση και την ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων αιχμής. Οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που διευκολύνουν την τεχνητή νοημοσύνη, την πληροφορική υψηλών επιδόσεων, την κυβερνοασφάλεια, τις κβαντικές τεχνολογίες και υποδομές, την ασφαλή συνδεσιμότητα, τη μικροηλεκτρονική και τα ηλεκτρονικά στοιχεία, τις υποδομές και υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους, τις διαστημικές υπηρεσίες ή την τεχνολογία blockchain αποτελούν μοναδική ευκαιρία για την αύξηση της παραγωγικότητας μακροπρόθεσμα και καθιστούν δυνατή την ηγετική θέση της Ευρώπης σε αυτούς τους παγκοσμίως ανταγωνιστικούς τομείς. Για να ενισχυθεί η ανοικτή στρατηγική αυτονομία της ΕΕ, ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μπορεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη να πραγματοποιήσουν επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις σε αυτούς τους βασικούς τομείς των οικονομιών τους.

Δικαιοσύνη

Η διαδικασία ανάκαμψης και μετάβασης πρέπει να είναι δίκαιη για όλους τους Ευρωπαίους, ώστε να αποτραπεί η αύξηση των ανισοτήτων, να διασφαλιστεί η στήριξη από όλα τα τμήματα της κοινωνίας, και να συμβάλλει στην κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις διαρθρωτικές προκλήσεις που έχουν διαπιστωθεί εδώ και πολλά χρόνια στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και έχουν ενισχυθεί από την κρίση COVID-19. Παρότι τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας συνέβαλαν στον περιορισμό των επιπτώσεων της κρίσης στην απασχόληση, οι συνθήκες της αγοράς εργασίας επιδεινώνονται, ενώ η ανεργία αναμένεται να αυξηθεί απότομα σε αρκετούς τομείς και περιοχές της Ευρώπης. Η κατάσταση των νέων απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποτραπεί η παγίωση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού και να διευκολυνθεί η προσαρμογή της αγοράς εργασίας, όπως απαιτείται από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Θα είναι επίσης σημαντικό να καλλιεργηθεί η

σύγκλιση και να βελτιωθεί η ανθεκτικότητα των περιφερειών, ιδίως για τη μείωση των εδαφικών ανισοτήτων.

Υπό το πρίσμα του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν μέτρα για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών, εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, δίκαιων συνθηκών εργασίας και επαρκούς κοινωνικής προστασίας. Σε συνδυασμό με τη δημογραφική αλλαγή, η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση απαιτούν την επανεξέταση των σημερινών συστημάτων κοινωνικής προστασίας και των αγορών εργασίας. Εκτός από τους νέους, η κρίση έπληξε δυσανάλογα τις γυναίκες και τις μειονεκτούσες ομάδες, όπως τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση και τα άτομα με αναπηρία, καθώς και τα άτομα με καταγωγή από φυλετικές ή εθνοτικές μειονότητες. Γι' αυτό θα απαιτηθούν σημαντικές προσπάθειες για να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, για παράδειγμα με την αντιμετώπιση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας σε πολλά κράτη μέλη, την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, αλλά και με την αύξηση της συμμετοχικότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η ισότιμη πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και κατάρτιση για τις μειονεκτούσες ομάδες είναι ιδιαίτερα σημαντική, προκειμένου να αντισταθμιστεί το γεγονός ότι το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο αποτελεί σήμερα τον σημαντικότερο παράγοντα που καθορίζει τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα των παιδιών και των νέων.

Διάφορες μορφές ανισοτήτων περιορίζουν την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Η διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση, σε ποιοτική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και η ενίσχυση της μακροχρόνιας φροντίδας, θα αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία, μεταξύ άλλων διότι ο πλήρης αντίκτυπος της νόσου COVID-19 στη δημόσια υγεία θα παραμείνει για χρόνια. Η διασφάλιση της παροχής υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης υψηλής ποιότητας, οι οποίες είναι δημοσιονομικά υγιείς, οικονομικά προσιτές και προσβάσιμες, συμβάλλει σε μια εύρωστη και ανθεκτική κοινωνία και στη εξασφάλιση παραγωγικού εργατικού δυναμικού. Υπάρχει επίσης ανάγκη να αντιμετωπιστεί το μονίμως υψηλό επίπεδο των διαφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά την απασχόληση και τις αμοιβές. Η επαρκής στήριξη αποτελεσματικών πολιτικών για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, η διασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτική παιδική φροντίδα, τα συστήματα στήριξης του εισοδήματος, οι μεταρρυθμίσεις των συστημάτων φορολογίας και παροχών που υποστηρίζουν τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και μειώνουν τα αντικίνητρα για την εργασία είναι ζωτικής σημασίας από αυτή την άποψη. Οι μεταρρυθμίσεις του συστήματος κοινωνικής προστασίας και του φορολογικού συστήματος μπορούν να μειώσουν αυτές τις ανισότητες, για παράδειγμα με την μετατόπιση της φορολογικής επιβάρυνσης από την εργασία σε λιγότερο στρεβλωτικούς φόρους.

Μακροοικονομική σταθερότητα

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να παρέχουν στοχευμένη και προσωρινή δημοσιονομική στήριξη το 2021, με δεδομένη την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής, διασφαλίζοντας παράλληλα τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Θα πρέπει να μεταβούν σταδιακά από την προστατευτική αντιμετώπιση έκτακτης ανάγκης σε μέτρα που διευκολύνουν την ανακατανομή των πόρων και στηρίζουν την ανάκαμψη. Όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, οι δημοσιονομικές πολιτικές θα πρέπει να αποσκοπούν στην αποκατάσταση συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών

θέσεων και στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων. Η αναπλήρωση, σε βάθος χρόνου, των δημοσιονομικών αποθεμάτων θα είναι σημαντική για την προετοιμασία ενόψει μελλοντικών κρίσεων. Η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής δεν αναστέλλει τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Η βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων οικονομικών θα είναι σημαντική για την τόνωση του αναπτυξιακού δυναμικού και τη στήριξη του οικονομικού μετασχηματισμού. Με τις πρωτοφανείς δέσμες δημοσιονομικών μέτρων που θεσπίστηκαν από τα κράτη μέλη και τον επακόλουθο, εντονότερο ρόλο του δημόσιου τομέα στην οικονομία, είναι πολύ σημαντικό για τις δημόσιες διοικήσεις να είναι αποτελεσματικές και αποδοτικές. Στο μέλλον, τα κράτη μέλη με χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των δημόσιων οικονομικών θα ανακάμψουν ταχύτερα από την κρίση. Οι δημόσιες δαπάνες θα πρέπει να στηρίζουν την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, μεταξύ άλλων με την κατάρτιση πράσινων και ψηφιακών δημόσιων συμβάσεων και πράσινων προϋπολογισμών. Επιπλέον, η τιμολόγηση του άνθρακα και η περιβαλλοντική φορολογία θα αποτελέσουν σημαντικά περιβαλλοντικά και φορολογικά μέσα για την υλοποίηση της πράσινης μετάβασης. Η αύξηση της ιδιωτικής χρηματοδότησης θα διαδραματίσει καίριο ρόλο στην αξιοποίηση των δημόσιων πόρων που κινητοποιούνται για την ανάκαμψη, για παράδειγμα με την περαιτέρω εμβάθυνση της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, των τοπικών κεφαλαιαγορών και της βιώσιμης χρηματοδότησης.

Χρειάζονται κατάλληλα μέτρα για να διασφαλιστούν οι ομαλές εξελίξεις όσον αφορά το ιδιωτικό χρέος. Η κρίση COVID-19 πλήττει την απασχόληση και την κερδοφορία του επιχειρηματικού τομέα. Το ιδιωτικό χρέος αυξάνεται και οι προοπτικές έγκαιρης αποπληρωμής του ανεξόφλητου χρέους επιδεινώνονται. Στο πλαίσιο αυτό, θα είναι σημαντικό να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για τη διασφάλιση ταχέων και αποτελεσματικών μέσων προστασίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα πλαίσια αφερεγγυότητας, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται ότι ο δανεισμός σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά εξακολουθεί να συνάδει με τις βέλτιστες πρακτικές που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ του χρηματοπιστωτικού τομέα, των καταναλωτών και των επιχειρήσεων.

IV. Προώθηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη μιας ισχυρής ανάκαμψης: ευρωπαϊκές εμβληματικές πρωτοβουλίες

Ενώ τα σχέδια θα αντικατοπτρίζουν την ιδιαίτερη κατάσταση κάθε κράτους μέλους, υπάρχουν ορισμένες κοινές προκλήσεις που απαιτούν συντονισμένες επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί ευκαιρία για τη δημιουργία ευρωπαϊκών εμβληματικών πρωτοβουλιών με απτά οφέλη για την οικονομία και τους πολίτες σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι εμβληματικές αυτές πρωτοβουλίες θα πρέπει να αντιμετωπίζουν ζητήματα που είναι κοινά σε όλα τα κράτη μέλη, χρειάζονται σημαντικές επενδύσεις, δημιουργούν θέσεις εργασίας και ανάπτυξη και είναι απαραίτητα για τη διττή μετάβαση. Η Επιτροπή παροτρύνει ένθερμα τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις στους τομείς που απεικονίζονται κατωτέρω. Η εφαρμογή αυτών των εμβληματικών πρωτοβουλιών θα εξασφαλίσει την επιτυχία της ανάκαμψης της Ευρώπης· θα καταστήσει την Ευρώπη μια ψηφιακή και πιο πράσινη ήπειρο και θα αυξήσει τη συνοχή μεταξύ των κρατών μελών.

1. **Ενίσχυση της ενέργειας** - Οι ανθεκτικές στις μελλοντικές εξελίξεις καθαρές τεχνολογίες θα πρέπει να επισπευσθούν και θα πρέπει να επιταχυνθεί η ανάπτυξη και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και η ενσωμάτωσή τους μέσω εκσυγχρονισμένων δικτύων και αυξημένης διασυνδεσιμότητας. Η εμβληματική πρωτοβουλία θα θέσει τα θεμέλια για τις πρωτοπόρες αγορές υδρογόνου στην Ευρώπη και τις σχετικές υποδομές. Στόχος της είναι η στήριξη της κατασκευής και της ενσωμάτωσης στο δίκτυο σχεδόν του 40 % των 500 GW παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που απαιτούνται έως το 2030, η στήριξη της εγκατάστασης δυναμικότητας 6 GW ηλεκτρολυτικών κυψελών και η παραγωγή και μεταφορά 1 εκατομμυρίου τόνων ανανεώσιμου υδρογόνου σε ολόκληρη την ΕΕ έως το 2025.
2. **Ανακαίνιση** - Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της αποδοτικής χρήσης των πόρων των δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων θα συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το κλίμα, στη δημιουργία μεγάλου αριθμού τοπικών θέσεων εργασίας σε όλα τα κράτη μέλη και στην προώθηση της ψηφιακής ανάπτυξης μέσω έξυπνης διαβίωσης και μέτρησης. Έως το 2025, θα συμβάλει στον διπλασιασμό του ρυθμού ανακαίνισης και στην προώθηση της ριζικής ανακαίνισης.
3. **Επαναφόρτιση και ανεφοδιασμός** - Η προώθηση ανθεκτικών στις μελλοντικές εξελίξεις καθαρών τεχνολογιών για την επιτάχυνση της χρήσης βιώσιμων, προσιτών και έξυπνων μεταφορών, σταθμών φόρτισης και ανεφοδιασμού και της επέκτασης των δημόσιων συγκοινωνιών θα καταστήσει καθαρότερες τις ευρωπαϊκές πόλεις και περιφέρειες, θα επιταχύνει τη βιομηχανική μετάβαση και θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του Παρισιού για το κλίμα. Έως το 2025, η εμβληματική πρωτοβουλία θα έχει ως στόχο την κατασκευή ενός από τα τρία εκατομμύρια σημεία φόρτισης που χρειάζονται το 2030 και των μισών από τους 1000 σταθμούς υδρογόνου που χρειάζονται.
4. **Σύνδεση** - Οι πολίτες και οι επιχειρήσεις στην Ευρώπη θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ταχείες ευρυζωνικές υπηρεσίες. Σήμερα μόνο το 44 % των νοικοκυριών έχει πρόσβαση σε δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας, ικανά να παρέχουν τουλάχιστον συνδεσιμότητα gigabit, με σημαντικά μειωμένη κάλυψη στις αγροτικές περιοχές. Η ταχεία εγκατάσταση ταχειών ευρυζωνικών υπηρεσιών σε όλες τις περιφέρειες και τα νοικοκυριά, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων οπτικών ινών και 5G, καθώς και η ανάπτυξη επικοινωνιών κβαντικής κρυπτογράφησης, θα είναι ουσιαστικής σημασίας για να διασφαλιστεί η ευρύτερη δυνατή εδαφική κάλυψη σε περιοχές που δεν εξυπηρετούνται από την αγορά, ενώ ταυτόχρονα θα διατηρηθεί η ανοικτή στρατηγική αυτονομία της ΕΕ. Ενώ οι αστικές περιοχές και οι μείζονες επίγειες διαδρομές μεταφορών αναμένεται να καλυφθούν ταχύτερα μέσω ιδιωτικής χρηματοδότησης, ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα πρέπει να διασφαλίσει ότι έως το 2025 θα υπάρχει η ευρύτερη δυνατή αδιάλειπτη κάλυψη 5G για όλες τις περιοχές.

5. **Εκσυγχρονισμός** - Η ταυτότητα ΕΕ (EU-ID) και οι βασικές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν και να είναι προσβάσιμες σε όλους. Η ασφαλής και πανευρωπαϊκή ηλεκτρονική ταυτοποίηση και επαλήθευση ταυτότητας έναντι κυβερνήσεων και ιδιωτικών φορέων και η πρόσβαση στις υπηρεσίες τους θα παρέχουν στους πολίτες τον έλεγχο της διαδικτυακής ταυτότητας και των δεδομένων τους, αλλά και θα επιτρέπουν την πρόσβαση σε διαδικτυακές ψηφιακές υπηρεσίες. Η ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης και των δημόσιων υπηρεσιών θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα και των δύο. Αυτό αφορά επίσης το σύστημα απονομής δικαιοσύνης και το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Έως το 2025, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν την παροχή ευρωπαϊκής ψηφιακής ταυτότητας (e-ID) και οι δημόσιες διοικήσεις θα πρέπει να παρέχουν διαλειτουργικές, εξατομικευμένες και φιλικές προς τον χρήστη ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες.
6. **Επέκταση** - Η ψηφιακή μετάβαση της ΕΕ εξαρτάται από την αύξηση των ευρωπαϊκών ικανοτήτων υπολογιστικού νέφους βιομηχανικών δεδομένων και από την ικανότητα ανάπτυξης των ισχυρότερων, υπερσύγχρονων και βιώσιμων επεξεργαστών. Έως το 2025, η εμβληματική πρωτοβουλία θα έχει ως στόχο τον διπλασιασμό της παραγωγής ημιαγωγών στην Ευρώπη, ώστε να παράγονται επεξεργαστές με δεκαπλάσια ενεργειακή απόδοση. Αυτό επιτρέπει, για παράδειγμα, την ταχεία υιοθέτηση των συνδεδεμένων αυτοκινήτων και τον διπλασιασμό του μεριδίου των επιχειρήσεων της ΕΕ που χρησιμοποιούν προηγμένες υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους και μαζικά δεδομένα (από 16 % σήμερα).
7. **Επανεπίδειξη και αναβάθμιση δεξιοτήτων** - Άνευ προηγούμενου επενδύσεις στην επανεπίδειξη και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων είναι καίριας σημασίας για την υποστήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την ενίσχυση του δυναμικού καινοτομίας και ανάπτυξης, την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας και τη διασφάλιση ποιοτικής απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης. Οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να επικεντρώνονται στις ψηφιακές δεξιότητες και στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση για όλες τις ηλικίες. Το 2019, το 42 % των Ευρωπαίων εξακολουθούσε να μην διαθέτει τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες. Έως το 2025, το ποσοστό των Ευρωπαίων ηλικίας 16 έως 74 ετών με βασικές ψηφιακές δεξιότητες θα πρέπει να αυξηθεί στο 70 %. Τα εκπαιδευτικά συστήματα πρέπει να προσαρμοστούν περαιτέρω στις προκλήσεις του 21ου αιώνα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι ψηφιακές ικανότητες των μαθητών βελτιώνονται σημαντικά, προκειμένου να μειωθεί το ποσοστό των μαθητών ηλικίας 13-14 ετών που υστερούν σε γνώσεις χρήσης υπολογιστών και πληροφοριών σε ποσοστό κάτω του 15 %. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις μειονεκτούσες ομάδες, στις γυναίκες και ιδίως στους νέους που εισέρχονται στην αγορά εργασίας, δημιουργώντας ευκαιρίες ποιοτικής απασχόλησης, στηρίζοντας την επαρκή προσφορά θέσεων μαθητείας και ενισχύοντας την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK). Έως το 2025, τουλάχιστον τέσσερις στους πέντε αποφοίτους EEK θα πρέπει να έχουν απασχόληση και τρεις στους πέντε θα πρέπει να επωφελούνται από κατάρτιση στον χώρο εργασίας.

Η δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ταχεία υλοποίηση των επενδυτικών έργων είναι ζωτικής σημασίας για την ταχεία ανάπτυξη της στήριξης για την ανάκαμψη. Βασική προτεραιότητα για την ταχεία υλοποίηση των επενδύσεων είναι ο εντοπισμός των σημείων καθυστέρησης και των βαθύτερων αιτιών τους στα κράτη μέλη καθώς και σε επίπεδο ΕΕ. Τα εμπόδια που μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τα επενδυτικά έργα λαμβάνουν πολλές μορφές. Μπορεί να κυμαίνονται από διοικητικές επιβαρύνσεις για την έναρξη λειτουργίας μιας επιχείρησης, έως ελλείψεις δεξιοτήτων, υψηλή ή πολύπλοκη φορολογία, φοροδιαφυγή, περιοριστική τομεακή νομοθεσία ή χρονοβόρες δικαστικές διαδικασίες. Η επιτυχής εφαρμογή του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας εξαρτάται από την αποτελεσματική αντιμετώπιση των εμποδίων για τις επενδύσεις και από τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Αυτό καταδεικνύει και πάλι τη σημασία της υποστήριξης των επενδυτικών πολιτικών μέσω συμπληρωματικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εστιάσουν σε επενδύσεις που ωφελούν την ενιαία αγορά. Τα διασυνοριακά και πολυκρατικά έργα είναι ουσιαστικής σημασίας για την προώθηση ορισμένων ειδών επενδύσεων, για παράδειγμα ενεργειακών διασυνδέσεων ή δικτύων μεταφορών, ή μακρόπνοων ψηφιακών και πράσινων έργων, τα οποία θα αποφέρουν απτά οφέλη στην ενιαία αγορά. Η Επιτροπή θα διαδραματίσει ενεργό ρόλο προκειμένου να διασφαλίσει ότι στα πολυκρατικά έργα μπορούν να συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, ώστε να μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητές τους για ενσωμάτωση αξιακών αλυσίδων, ενίσχυση της ανθεκτικότητας των βιομηχανικών οικοσυστημάτων και εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, και τούτο σύμφωνα με τους στόχους της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής που επιδιώκει ο Μηχανισμός. Τα πολυκρατικά και διασυνοριακά έργα, ιδίως με τη συμμετοχή άλλων προγραμμάτων της ΕΕ, θα ωφεληθούν από τον αποτελεσματικό συντονισμό που είναι έτοιμη να παράσχει η Επιτροπή. Πολλά από τα έργα αυτά θα ενισχύσουν επίσης τη στρατηγική αυτονομία της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Τα κράτη μέλη πρέπει να ενισχύσουν τις ικανότητες απορρόφησης των κονδυλίων της ΕΕ σε εθνικό επίπεδο. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να επικεντρωθούν στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που είναι σημαντικές για τη διευκόλυνση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων και των σχετικών επενδύσεων. Ο σεβασμός του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης, οι αποτελεσματικοί θεσμοί, τα ανεξάρτητα και αποδοτικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης, οι ποιοτικές δημόσιες διοικήσεις, τα ισχυρά πλαίσια για την καταπολέμηση της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της απάτης, η αποδοτική εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, τα αποτελεσματικά πλαίσια αφερεγγυότητας και τα αποδοτικά φορολογικά συστήματα αποτελούν σημαντικούς καθοριστικούς παράγοντες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ενός κράτους μέλους. Όλες αυτές οι πτυχές μπορούν να έχουν αντίκτυπο στις επενδυτικές αποφάσεις και στην ταχύτητα έναρξης των επενδυτικών έργων από όλους τους φορείς. Θα πρέπει επίσης να επιταχυνθούν οι εργασίες σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τις νομικές και διαδικαστικές πτυχές, ώστε να συμπληρωθούν οι προσπάθειες των κρατών μελών, ιδίως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Η Επιτροπή θα παράσχει περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τις βασικές δράσεις που μπορούν να αναληφθούν για να εξασφαλιστεί η ταχεία υλοποίηση των επενδύσεων και θα βοηθήσει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης.

Τα χρήματα που θα λάβουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα προστεθούν στη χρηματοδότηση που λαμβάνουν κανονικά στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ ή από άλλες πηγές της ΕΕ. Για να εξασφαλίσουν συνέπεια και συνέργειες, τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να συνδυάζουν χρηματοδότηση που προέρχεται από διαφορετικά μέσα εάν δεν υπάρχει διπλή χρηματοδότηση και εάν τα κράτη μέλη αναφέρουν τις διάφορες χρηματοδοτικές συνεισφορές στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Θα είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να θεσπίσουν ισχυρούς μηχανισμούς συντονισμού, τόσο για τις φάσεις του σχεδιασμού όσο και της υλοποίησης, και να εξασφαλίσουν ευρύ διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους περιφερειακούς, οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων, για παράδειγμα από κοινού με το InvestEU ή με αποστολές και εταιρικές σχέσεις του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα ωφελήσει ιδιαίτερα τα έργα που υλοποιούνται σε εθνικό επίπεδο και είναι μεγάλου μεγέθους. Δεδομένου του χρονικού ορίζοντα του 2023 για τη δέσμευση των χρημάτων στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τα κράτη μέλη μπορούν να εστιάσουν στα έργα που βρίσκονται σε αρκετά προχωρημένο στάδιο προετοιμασίας.

V. Συγκέντρωση όλων των μερών του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για να δοθεί έμφαση στις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και ο νέος Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι εγγενώς συνδεδεμένα. Η αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα ελέγχεται με βάση τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Δεδομένου ότι οι προθεσμίες στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα αλληλεπικαλύπτονται, είναι αναγκαίο να προσαρμοστεί προσωρινά το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο στην έναρξη λειτουργίας του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα αποτελέσουν το κύριο έγγραφο αναφοράς για τις μακρόπνοες πρωτοβουλίες πολιτικής των κρατών μελών. Δεδομένης της συμπληρωματικότητας με το Εξάμηνο και για να εξορθολογιστεί το περιεχόμενο και ο αριθμός των εγγράφων που ζητούνται, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να υποβάλουν το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και το οικείο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σε ενιαίο ολοκληρωμένο έγγραφο. Το έγγραφο αυτό θα περιέχει επισκόπηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που θα πραγματοποιήσει το κράτος μέλος τα επόμενα έτη, σύμφωνα με τους στόχους του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Για τα κράτη μέλη που θα υποβάλουν το οικείο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2021, η Επιτροπή θα συνοδεύει τις προτάσεις εκτελεστικών πράξεων του Συμβουλίου με αναλυτικά έγγραφα που θα αξιολογούν κατ' ουσία τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Τα εν λόγω έγγραφα θα αντικαταστήσουν τις ανά χώρα εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2021. Η δημοσίευση της δέσμης προτάσεων για εκτελεστικές πράξεις και των επανεστιασμένων αξιολογήσεων ανά χώρα θα κλιμακώνεται, ανάλογα με την αντίστοιχη παράδοση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και την οριστικοποίηση των αξιολογήσεων της Επιτροπής.

Δεδομένου του χαρακτήρα ολοκληρωμένης και μακρόπνοης πολιτικής των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Επιτροπή δεν θα χρειαστεί να προτείνει ειδικές ανά χώρα συστάσεις το 2021 για τα κράτη μέλη που θα έχουν υποβάλει τέτοιο σχέδιο.

Ωστόσο, η Επιτροπή θα προτείνει συστάσεις σχετικά με τη δημοσιονομική κατάσταση των κρατών μελών το 2021, όπως προβλέπεται στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων θα εξακολουθήσει να παρακολουθείται με βάση τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις των προηγούμενων ετών.

Η μεγάλη οικονομική επιβράδυνση που προκλήθηκε από την κρίση της νόσου COVID-19 θα δημιουργήσει κινδύνους νέων μακροοικονομικών ανισορροπιών, ιδίως λόγω της αύξησης του χρέους των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, η οποία με τη σειρά της μπορεί να επηρεάσει τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Επομένως, η εποπτεία στο πλαίσιο των διαδικασιών μακροοικονομικών ανισορροπιών κατά τον προσεχή κύκλο θα πρέπει να επικεντρωθεί σε αυτούς τους ταχέως αναδύμενους κινδύνους. Αυτό θα αποτελέσει κεντρικό σημείο εστίασης της έκθεσης του μηχανισμού επαγρύπνησης του Νοεμβρίου 2020. Από κοινού με την αξιολόγηση των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης που θα υποβληθούν από τα κράτη μέλη έως το τέλος Απριλίου 2021, η Επιτροπή θα καταρτίσει επίσης εμπειρισταωμένες επισκοπήσεις για την αξιολόγηση της κατάστασης των ανισορροπιών στα επιλεγμένα κράτη μέλη.

Σήμερα εφαρμόζεται μεταπρογραμματική εποπτεία για την αξιολόγηση — με σκοπό τον εντοπισμό πιθανών κινδύνων για την ικανότητα αποπληρωμής τους — της οικονομικής, δημοσιονομικής και χρηματοπιστωτικής κατάστασης στην Κύπρο, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία. Η εποπτεία περιλαμβάνει την υποβολή εκθέσεων ανά εξάμηνο⁷. Στην περίπτωση της Ελλάδας, ασκείται ενισχυμένη εποπτεία από τη λήξη του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής τον Αύγουστο του 2018. Δεδομένης της θέσπισης του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, θα είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί συνέπεια μεταξύ των μέσων, να ελαχιστοποιηθεί ο φόρτος υποβολής εκθέσεων και να αποφευχθούν οι περιττές αλληλεπικαλύψεις, με παράλληλη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις διάφορες νομικές και θεσμικές απαιτήσεις. Η Επιτροπή θα ευθυγραμμίσει όσο το δυνατόν περισσότερο τις δραστηριότητες υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο τόσο της μεταπρογραμματικής όσο και της ενισχυμένης εποπτείας με το εξορθολογισμένο χρονοδιάγραμμα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Από το φθινόπωρο του 2020, η Επιτροπή θα δημοσιεύει τις εξαμηνιαίες εκθέσεις μεταπρογραμματικής εποπτείας και δύο από τις τριμηνιαίες εκθέσεις για την Ελλάδα στο πλαίσιο των ευρύτερων δεσμών εγγράφων οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας τον Νοέμβριο και τον Μάιο.

VI. Συμπέρασμα

Θα είναι καίριας σημασίας τα κράτη μέλη να προχωρήσουν το συντομότερο δυνατό σε ευρύ διάλογο για τη διαμόρφωση πολιτικής, που θα συμπεριλάβει τους κοινωνικούς εταίρους και όλα τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, για την προετοιμασία των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η εθνική ανάληψη ευθύνης θα αποτελέσει βασική προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή του Μηχανισμού και για την εξασφάλιση διαρκούς επιτυχίας σε εθνικό επίπεδο και αξιοπιστίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Επιτροπή είναι έτοιμη, σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, να συνδράμει στις προσπάθειες διαβούλευσης και προβολής σε όλα τα επίπεδα, αλλά και να παράσχει τεχνική υποστήριξη, όταν χρειάζεται. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συνεργαστούν στενά με τις υπηρεσίες της για να συζητήσουν τα προκαταρκτικά σχέδια σε

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 472/2013

πρώιμο στάδιο. Για να διασφαλιστεί η συνέπεια μεταξύ των σχεδίων των κρατών μελών, τα κράτη μέλη θα λάβουν πρόσθετη καθοδήγηση από τις υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με τον καλύτερο τρόπο παρουσίασης των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Παράλληλα, η Επιτροπή θα ανταλλάξει απόψεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την πορεία της ανάκαμψης στο πλαίσιο του τακτικού οικονομικού διαλόγου.

Η θέση σε εφαρμογή του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί κοινή προσπάθεια που συνίσταται σε πολλά παράλληλα βήματα. Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να συμφωνήσουν το συντομότερο δυνατόν σχετικά με τη νομοθετική πράξη, ούτως ώστε ο Μηχανισμός να αρχίσει να λειτουργεί από την 1η Ιανουαρίου 2021.